

Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürün Kullanımıyla İlgili Olarak Yayımlanan Makalelerin Değerlendirilmesi

Evaluation of Articles Published Regarding the Use of Literary Products in Social Studies Teaching

Mustafa Doğan¹, Selman Ablak²

¹Sorumlu Yazar, MEB-Öğretmen/Doktora Öğrencisi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, musstfadogan@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0002-9591-9735>)

²Doç. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, selmanablak@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0001-8538-1292>)

Geliş Tarihi: 25.03.2023

Kabul Tarihi: 11.11.2023

ÖZ

Sosyal bilgiler öğretiminde öğrenci başarısını artırmak, program hedeflerinde ortaya konulan tutum ve değerlere ulaşabilmek için çeşitli araç ve gereçler kullanılmaktadır. Bu araçlardan birisi de sosyal bilgiler öğretiminde kullanılan edebi ürünlerdir. Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretiminde edebi eserlerin kullanımıyla ilgili olarak 2000-2022 yılları arasında yayımlanan toplam 87 makale incelenmiştir. Nitel türde yapılan bu çalışmada doküman analizi kullanılmıştır. Araştırma betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Elde edilen veriler çalışma öncesinde belirlenen yıllara göre, edebi tür, konu başlıklarına göre, araştırma türüne göre, araştırma desenlerine göre, veri toplama araçlarına göre dağılım, veri analiz tekniklerine göre ve örneklem guruplarına göre dağılım temaları altında incelenmiştir. Yıllara göre dağılıma göre makale türünde en çok çalışma 2019 yılında yapılırken, en çok kullanılan edebi tür hikâye/öykü olmuştur. En çok kullanılan araştırma türü nitel olurken, araştırma desenlerinde en çok tercih edilen doküman analizi olmuştur. Veri toplama araçları arasında görüşme formu, veri analiz teknikleri arasında içerik analizi daha çok tercih edilmiştir. Örneklem gurupları arasında en çok sosyal bilgiler ders kitapları incelenmiştir. Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünlerin kullanılmasıyla ilgili olarak yayımlanan makalelerin incelendiği bu çalışmanın, alanyazında yapılan çalışmalara ilişkin bütüncül bir bakış açısı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, edebi ürünler, betimsel analiz.

ABSTRACT

Various tools and materials are used in social studies teaching to increase student success and to reach the attitudes and values outlined in the program goals. One of these tools is literary products used in social studies teaching. In this study, a total of 87 articles published between 2000-2022 on the use of literary works in social studies teaching were examined. In this qualitative study, document analysis was used. The research was analyzed with descriptive analysis. The data obtained were examined under the themes of distribution according to the years determined before the study, literary genre, subject headings, research type, research designs, distribution according to data collection tools, distribution according to data analysis techniques, and sample groups. According to the distribution by years, the most work in the article type was done in 2019, while the most used literary genre was story/story. While the most used research type was qualitative, document analysis was the most preferred research design. Interview form among data collection tools and content analysis among data analysis techniques were preferred more. Social studies

textbooks were mostly examined among the sample groups. This study, which examines the articles published on the use of literary products in social studies teaching, is expected to present a holistic perspective on the studies in the literature.

Keywords: Social studies, literary products, descriptive analysis.

GİRİŞ

Eğitim genel anlamda insanlarda zamanın gereklerine uygun tutum ve davranış değişikliği meydana getirme girişimi olarak tanımlanmaktadır. Bu yönüyle eğitimin genel işlevi, insanların toplumsal uyum süreçlerine katkı yaparak, zamanın gereklerine uygun olacak şekilde gelişmelerine yardımcı olmaktır. Bu değişim, geçmişin sosyal ve ulusal değerlerinin tanıtılması, bugünün koşullarında ortaya çıkan gelişmelerin gösterilmesi ve geleceğe dönük becerilerin ve yeteneklerin öğretilmesiyle olmaktadır (Kavcar, 1982).

Eğitim öğretim faaliyetleriyle insanların geçmiş ve gelecek arasında bağ kurması, temel bilgi, becerilere sahip olması, toplumsal yapıya yön veren değerleri kazanmaları beklenmektedir. Bu süreç büyük oranda öğretim programları yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda sosyal bilgiler dersi toplumsal rollerin kazandırılmasında, temel hak ve sorumlulukların öğretilmesinde önemli bir yere sahiptir. Sosyal bilgiler, bireylerin toplumsal varoluşuna katkı yapmak amacıyla çeşitli sosyal bilim dalları arasında ilişki kurarak, insanların ihtiyaç duydukları bilgi, beceri, tutum ve değerleri kazandırmak amacıyla ortaya çıkmış disiplinler arası bir derstir (Bilgili, 2008). Bir başka ifadeyle sosyal bilgiler hak ve sorumluluklarının farkında olarak toplumsal yaşama aktif olarak katılabilen bireylerin yetiştirilebilmesi için sosyal bilim dallarına özgü bilgileri organize ederek öğrencilere aktarmayı hedefleyen bir derstir (Öztürk vd., 2014).

Dünyada meydana gelen değişime bağlı olarak sosyal bilgilerle ilgili öğretim programları, ders kitapları, öğretim yöntem ve teknikleri sürekli olarak geliştirilmektedir. Eğitim öğretim faaliyetlerinde öğretim süreçlerini desteklemek amacıyla çeşitli araç ve gereçler kullanılmaktadır. Amaca uygun olarak hazırlanan ve belli bir plan ve program doğrultusunda kullanılan araç gereçler öğrenmelerin artmasına yardımcı olmaktadır (Yalın, 2008). Sosyal bilgiler dersindeki kazanımların etkili bir şekilde öğretilmesi için ders içerisinde çeşitli araç ve gereçlerin kullanılması gerekmektedir. Buna bağlı olarak sosyal bilgiler dersinde yer alan konuların öğretiminin daha verimli olabilmesi için amaca uygun yöntem ve tekniklerin kullanılması, öğretim süreçlerinin daha etkili bir şekilde gerçekleştirilmesine katkı sunmaktadır (Güven, 2006).

Sosyal bilgiler öğretiminde kullanılan araç gereçlerden birisi de edebi ürünlerdir. Sosyal bilgiler dersinin genel hedeflerine ulaşabilmek için sosyal bilgiler öğretiminde destan, hikâye, efsane, roman, mit, şiir, biyografi, anı ve drama gibi çeşitli edebi türlerden yararlanılabilir (Kaymakçı, 2013). Sosyal bilgiler dersinde edebi ürünlerin kullanılması edebiyat temelli sosyal bilgiler öğretim yaklaşımını öne çıkarmaktadır. Sosyal bilgiler derslerinde destan, efsane, hikâye, roman, mit, şiir, biyografi, anı ve drama gibi edebi türlerden yararlanılması, eğitim öğretim süreçlerinin daha etkili bir şekilde gerçekleştirilmesine katkı sağlamaktadır (Demir, 2011).

Sosyal bilgiler dersinde edebi ürünlerin kullanılmasıyla farklı disiplinler arasında bilgi paylaşımı yapılmaktadır. Öğrencilerin bilgilerinin artmasıyla birlikte eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesi, çok boyutlu bakış açısı geliştirme, dili güzel bir şekilde kullanma, sağlıklı iletişim becerilerini geliştirme, zaman ve kronolojiyi kavrama gibi becerilerin gelişmesi sağlanmaktadır. Edebi ürünler soyut konuların somutlaştırılmasını sağlayarak derse karşı ilgi ve alakanın artmasını sağlamaktadır (Kaymakçı, 2013). Ders içerisinde okunan edebi ürünler, derslerin daha keyifli hale gelmesine imkan sağladığı gibi çocukların derse karşı olan ilgisinin artmasına da olanak sağlamaktadır (Şimşek, 2006).

Sosyal bilgilerde edebi ürünlerin kullanılması çocukların çeşitli problemler hakkında düşünebilmelerini, çözüm önerileri geliştirmelerini, olayları farklı açılardan değerlendirebilmelerini sağlamaktadır. Öğrencilerin edebi eserlere doğrudan temas ederek hayal kurabilme, yorum yapabilme ve yeni fikirler üretebilme gibi davranışlar geliştirmesi beklenmektedir (Ünlü & Ay, 2016). Öğretim faaliyetlerinde edebi ürünlerin kullanılması yaparak ve yaşayarak öğrenme, farklı kaynakları kullanarak etkin olma gibi durumlara imkan sağlamaktadır (Öztürk vd., 2014). Bu doğrultuda hikâye, roman, şiir, efsane, hatıratlar, fıkra ve masallar gibi pek çok edebi ürün sosyal bilgiler dersinde kullanılabilir. Bu durum yapılandırmacı anlayışa uygun olarak hazırlanan sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında da karşılığını bulmuştur. 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında hikâye, roman ve şiir gibi edebi ürünlerin sosyal bilgiler derslerinde kullanılması gerektiği belirtilmiştir (MEB, 2005). Yenilenen 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında da “*Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar*” başlığı altında edebi ürünlerin kullanılmasıyla ilgili olarak: “*Efsane, destan, masal, atasözü, halk hikâyesi, türkü ve şiir gibi türlerden yararlanılarak Sosyal Bilgiler dersi edebî ürünlerle desteklenmelidir. Öğrenciler; konuları sevdirecek roman, tarihî roman, hikâye, hatıra, gezi yazısı ve fıkra gibi edebî ürünler okumaya teşvik edilmelidir*” (MEB, 2018) ifadelerine yer verilmiştir.

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürün kullanılmasıyla ilgili olarak makale türünde yayımlanmış olan çalışmalar incelenmiştir. Alanyazında yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde Bayram (2021) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler öğretiminde sözlü ve yazılı edebiyat ürünlerinin kullanımıyla ilgili olarak yapılan lisansüstü tezler incelenmiştir. Gez ve Çinpolat (2021) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerde edebi ürünlerin kullanım durumu araştırılmıştır. Demirbaş & Yıldırım (2021) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünlerin kullanımıyla ilgili olarak yapılmış makale, tez, bildiri, kitap bölümü gibi çalışmalar bibliyografya çalışması olarak içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Alanyazında yapılan araştırmalarda sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünlerin kullanılmasıyla ilgili olarak yapılan makalelerin müstakil olarak ele alındığı bir çalışmayla karşılaşılmaştır. Bu araştırmanın sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yayımlanan makale türündeki çalışmalarla ilgili olarak bütüncül bir perspektif sunması ve bu yönüyle literatüre katkı yapması beklenmektedir.

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yapılan akademik çalışmaların eğilimlerini belirlemektir. Bu sayede sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürün kullanımına yönelik bütüncül bir bakış açısının geliştirilmesi beklenmektedir. Sosyal bilgiler eğitiminde kullanılan edebi türler ve bu edebi türlerin sosyal bilgiler dersine yapmış olduğu katkıların ortaya konulduğu bu çalışma ile program hedeflerine uygun olarak tasarlanan yeni öğretim materyallerinin geliştirilmesi beklenmektedir.

2.2. Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar doğal ortamda meydana gelen olgu, olay veya davranışların üzerine yoğunlaşarak ilgili durumları derinlemesine inceleyen araştırmalardır (Büyüköztürk, 2013). Doküman analizi ise bir araştırma problemi ve bu problemle ilişkili çeşitli kaynak ve dokümanların incelenmesi esasına dayalı bir yöntem olarak ifade edilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2021).

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada incelenen çalışmalar 2000-2022 yılları arasında Türkiye’de yayımlanan 87 makaleden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında incelenen akademik çalışmalara Google Akademik ve Dergipark aracılığıyla ulaşılmıştır. Bu çalışmada sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak sadece akademik makaleler inceleme konusu yapılmıştır. Araştırma kapsamında incelenen akademik çalışmalar kaynakça bölümünde verilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma verileri, betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Betimsel analiz yönteminde elde edilen veriler, araştırma sorusuna ve alt problemler doğrultusunda belirlenen temalara uygun olacak şekilde özetlenir ve yorumlanır. Bu analiz türünde amaç araştırma sonucunda ulaşılan bulguları okuyucuların anlayacağı bir şekilde düzenlemek ve yorumlamaktır. Bu doğrultuda elde edilen veriler düzenlenerek sistemli bir hale getirilir ve betimlenir. Daha sonra yapılan betimlemeler açıklanır ve neden sonuç ilişkisi bağlamında analiz edilerek bir takım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım & şimşek, 2021).

BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen çalışmalardan toplam sekiz değişkene göre veri toplanmıştır. Bu veriler, belirlenen kategorilere uygun olacak şekilde zmlenmiştir. Elde edilen bulgular tablolar halinde gösterilmiş ve yorumlanmıştır.

3.1. Yıllara Göre Dağılım

Araştırma kapsamında incelenen 87 akademik makale, yayımlandıkları yıllara göre sınıflandırılmıştır. Bu bağlamda elde edilen bulgular frekans ve yüzde değer olarak Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Sosyal Bilgilerde Edebi rn Kullanımıyla İlgili Akademik alışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Yayın Yılı	Frekans(f)	Yüzde (%)
1. 2000	0	0.00
2. 2001	0	0.00
3. 2002	1	1.15
4. 2003	1	1.15
5. 2004	1	1.15
6. 2005	1	1.15
7. 2006	2	2.30
8. 2007	0	0.00
9. 2008	1	1.15
10. 2009	1	1.15
11. 2010	2	2.30
12. 2011	1	1.15
13. 2012	5	5.75
14. 2013	5	5.75
15. 2014	2	2.30
16. 2015	2	2.30
17. 2016	7	8.05
18. 2017	8	9.20
19. 2018	10	11.49
20. 2019	13	14.94
21. 2020	5	5.75
22. 2021	9	10.34
23. 2022	10	11.49
Toplam:	87	100.00

Şekil 1

Sosyal Bilgiler Eğitiminde Edebi Ürün Kullanımıyla İlgili Akademik Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımını Gösteren Grafik

Araştırma dahilinde 2000-2022 yılları arasında sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yayımlanan akademik makaleler inceleme konusu yapılmıştır. Tablo 1 ve Şekil 1’de yer alan veriler incelendiğinde 2000, 2001 ve 2007 yıllarında sosyal bilgilerde edebi ürün kullanımına yönelik makale türünde çalışma yapılmadığı görülmektedir. 2002, 2003, 2004, 2005, 2008, 2009 ve 2011 yıllarında sadece birer çalışma yapılmıştır. 2006, 2010, 2014 ve 2015 yıllarında ikişer çalışma yapılmıştır. 2016 yılından sonra sosyal bilgilerde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yapılan makale çalışmalarının sayısı artmıştır. Elde edilen verilere göre 2016 yılında 7, 2017 yılında 8, 2018 yılında 10, 2019 yılında 13, 2020 yılında 5, 2021 yılında 9, 2022 yılında ise 10 çalışma yapılmıştır. Makale türünde en çok çalışmanın yapıldığı yıl 13 çalışma ile (% 14.94) 2019 yılı olmuştur.

3.2. Edebi Ürün Türüne Göre Dağılım

Araştırma kapsamında incelenen akademik makaleler, edebi türlere göre sınıflandırılmıştır. Çalışmaların bazılarında başlık düzeyinde belli bir edebi tür ele alınmakla birlikte, bazılarında katılımcıların görüşlerine başvurulduğu için farklı ürünler de yer almıştır. Bu nedenle araştırmalarda yer alan ve inceleme konusu yapılan türlerin edebi bir ürün olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceğiyle ilgili bir ayrıma gitmeden çalışmalarda verilen edebi ürünlerin frekans değerleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2*Sosyal Bilgilerde Edebi Ürün Kullanımıyla İlgili Akademik Çalışmalarda Yer Alan Edebi Türler*

Genel Kategori	Alt Kategori	f	%
Edebi Ürünler	Hikâye/Öykü	27	8.63
	Biyografi	22	7.03
	Roman	20	6.39
	Seyahatname/Gezi Yazısı	19	6.07
	Masal	17	5.43
	Anı/Hatırat	16	5.11
	Şiir	15	4.79
	Destan	15	4.79
	Atasözleri	14	4.47
	Fıkra	14	4.47
	Makale/Köşe Yazısı	12	3.83
	Tiyatro/ Geleneksel Türk Tiyatrosu	12	3.83
	Türkü	11	3.51
	Efsane	10	3.19
	Deyimler	8	2.56
	Söylev/Nutuk	6	1.92
	Gazete	6	1.92
	Özdeyiş	5	1.60
	Mektup	5	1.60
	Mâni	4	1.28
	Çizgi Roman	4	1.28
	Günlük	4	1.28
	Deneme	4	1.28
	Halk Hikayeleri	4	1.28
	Çocuk Edebiyatı Ürünleri	4	1.28
	Bilmece	3	0.96
	Piyes	3	0.96
	Fabl	2	0.64
	Tekerleme	2	0.64
	Ağıt	2	0.64
	Manzum Öykü/Mesnevi	2	0.64
	Dergi Yazıları	2	0.64
	Sözlük	2	0.64
	Karikatür	2	0.64
	Kitabe	2	0.64
	Dijital Öykü	2	0.64
	Kompozisyon	1	0.32
	Marş	1	0.32
	Mit	1	0.32
	Menakıpname	1	0.32
Menkıbe	1	0.32	
Halk Şiiri	1	0.32	
Siyasetname	1	0.32	
Hutbe	1	0.32	
Bildirge	1	0.32	
Bibliyografya	1	0.32	
Anekdot	1	0.32	
Toplam:		313	100.00

Tablo 2 incelendiğinde sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak en çok inceleme konusu yapılan edebi türün *Hikâye/Öykü* olduğu görülmektedir. Toplam 27 çalışmada (%8.63) sosyal bilgiler eğitiminde *Hikâye/Öykü* kullanımı araştırma konusu

Tablo 3

Sosyal Bilgilerde Edebi Ürün Kullanımıyla İlgili Akademik Çalışmaların Konu Başlıklarına Göre Sınıflandırılması

Genel Kategori	Özel Kategori	Özel Alt Kategori	(f)	(%)		
Konularına Göre Çalışmalar	Görüş Belirlemeye Yönelik	Öğrenci	6	3.73		
		Öğretmen	8	4.97		
		Öğretmen Adayı	11	6.83		
	Edebi Ürünler ve Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Edebi Ürünlerin Yer Alma Düzeyi	Edebiyat Temelli Sosyal Bilgiler	4. Sınıf	9	5.59	
			5. Sınıf	9	5.59	
			6. Sınıf	15	9.32	
			7. Sınıf	11	6.83	
			8. Sınıf	1	0.62	
			1930 İlk Mektep Müfredat Programı	1	0.62	
			1936 İlkokul Programı	1	0.62	
			1948 İlkokul Programı	1	0.62	
			1962 İlkokul Program Taslağı	1	0.62	
			1968 İlkokul Programı	1	0.62	
			1971 İlkokul Programı	1	0.62	
			1987 İlkokul Programı	1	0.62	
			1931-32 Orta Mektep Müfredat Programı	1	0.62	
			1938 Orta Okul Programı	1	0.62	
			1949 Orta Okul Programı	1	0.62	
			1970 Ortaokul Programı	1	0.62	
			1995 İlköğretim Okulu Programı	2	1.24	
			2005 Sosyal Bilgiler Programı	9	5.59	
			2017 Sosyal Bilgiler Taslak Programı	2	1.24	
	2018 Sosyal Bilgiler Programı	6	3.73			
	Program İçerisinde Edebi Ürünler	Edebiyat Temelli Sosyal Bilgiler	Tarih Konularının Öğretimi	5	3.11	
			Güncel Olayların Öğretimi	1	0.62	
			Akademik Başarıya Etkisi	8	4.97	
			Değerler Eğitimi	18	11.18	
Tutuma Etkisi			5	3.11		
Tutum ve Davranışlara Yönelik			Empatik Eğilimlere Etkisi	1	0.62	
			Motivasyona Etkisi	1	0.62	
			Duyusal Davranış	1	0.62	
Eser İnceleme Literatür Taraması Bibliyografya			Edebi Ürün	Beceri Eğitimi	1	0.62
				Edebi Ürün	16	9.94
	Lisansüstü Tezler	2		1.24		
Bibliyografya	Makale, Tez, Bildiri, Kitap Bölümü	1	0.62			
Toplam			161	100.00		

Tablo 3 İncelendiğinde *Görüş Belirleme* alt kategorisinde yer alan çalışmalarda öğrenci, öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu kategoride öğrencilerle 6 çalışma (%3.73), öğretmenlerle 8 çalışma (%4.97), öğretmen adayları ile 11 çalışma (%6.83) gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Edebi Ürünler ve Sosyal Bilgiler Dersi (Genel) alt kategorisinde sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili genel değerlendirmeler yapılmıştır. Tablo 3'e bakıldığında bu kategoride 1 çalışmanın (%0.62) yapıldığı görülmektedir.

Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Edebi Ürünlerin Yer Alma Düzeyi alt kategorisinde yer alan çalışmalarda sosyal bilgiler ders kitaplarında edebi ürünlerin durumu araştırma konusu yapılmıştır. Elde edilen verilere göre 4. sınıf ders kitapları ile ilgili olarak 9 (%5.59), 5. sınıf ders kitapları ile ilgili olarak 9 (%5.59), 6. sınıf ders kitapları ile ilgili olarak 15 (%9.32), 7. sınıf ders

kitapları ile ilgili olarak 11 çalışma (%6.83), 8. sınıf ders kitaplarıyla ilgili olarak 1 çalışma (%0.62) yapılmıştır. Edebi ürünlerin sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alma düzeyi ile ilgili olarak en çok çalışmanın 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitapları ile ilgili olarak yapıldığı görülmektedir.

Program İçeriğinde Edebi Ürünler alt temasında sosyal bilgiler programları edebi ürün kullanımı bağlamında incelenmiştir. 1930 İlk Mektep Müfredat Programı, 1936 İlkokul Programı, 1948 İlkokul Programı, 1962 İlkokul Programı Taslağı, 1968 İlkokul Programı, 1971 İlkokul Programı, 1987 İlkokul Programı, 1931-1932 Orta Mektep Müfredat Programı, 1938 Orta Okul Programı, 1949 Orta Okul Programı, 1970 Ortaokul Programı sadece 1 (%0.62) çalışmada incelenmiştir. Elde edilen verilere göre 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile ilgili olarak 9 (%5.59), 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Programı ile ilgili olarak 2 (%1.24), 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ilgili olarak 6 çalışma (3.73%) yapılmıştır. Bu sonuçlara göre sosyal bilgiler programlarında edebi ürünler alt temasına yönelik en çok çalışmanın 9 çalışma ve %5.59 oranla 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programıyla ilgili olarak yapıldığı görülmektedir.

Akademik Başarıya Etkisi alt temasında sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımının öğrenci başarısı üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Elde edilen verilere göre *Tarih Konularının Öğretimi* ile ilgili olarak 5 (%3.11), *Güncel Olayların Öğretimi* ile ilgili olarak 1 (%0.62), *Genel Başarıya Etkisi* ile ilgili olarak 8 çalışma (%4.97) yapılmıştır.

Tutum ve Davranışlara Yönelik alt kategorisinde sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürün kullanımının tutum ve davranışlar üzerindeki etkisi incelenmiştir. Elde edilen verilere göre *Değerler Eğitimi* ile ilgili olarak 18 (%11.18), *Tutuma Etkisi* ile ilgili olarak 5 (%3.11), *Empatik Eğilimlere Etkisi* ile ilgili olarak 1 (0.62%), *Motivasyona Etkisi* ile ilgili olarak 1 (0.62%), *Duyuşsal Davranışlara Etkisi* ile ilgili olarak 1 (0.62%), *Beceri Eğitimi* ile ilgili olarak 1 (0.62%) çalışma yapılmıştır. Bu sonuçlara göre sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımının tutum ve davranışlar üzerindeki etkisiyle ilgili olarak en çok çalışmanın 18 frekans ve %11.18 yüzdeler değeri ile değerler eğitimiyle ilgili olarak yapıldığı görülmektedir.

Eser İnceleme alt kategorisinde sosyal bilgiler eğitiminde kullanılabilir çeşitli edebi ürünler inceleme konusu yapılmıştır. İncelenen çalışmaların 16 tanesinde (%9.94) çeşitli edebi ürünler sosyal bilgiler eğitimi bağlamında değerlendirilmiştir.

Literatür Taraması alt kategorisinde sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yapılan lisansüstü tezler değerlendirilmiştir. Bu kategoride 2 çalışma (%1.24) yer almaktadır.

Bibliyografya alt kategorisinde ise sadece 1 (%0.62) çalışmaya ulaşılmıştır. Bu kategoride Makale, Tez, Bildiri ve Kitap Bölümü gibi çalışmalar değerlendirilmiştir.

3. 4. Araştırma Türüne Göre Dağılım

Sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili çalışmalar, araştırma türüne göre sınıflandırılmıştır. Elde edilen verilere göre incelenen çalışmalar *nitel*, *nicel*, *karma* ve *belirtilmemiş* şeklinde kategorize edilmiştir.

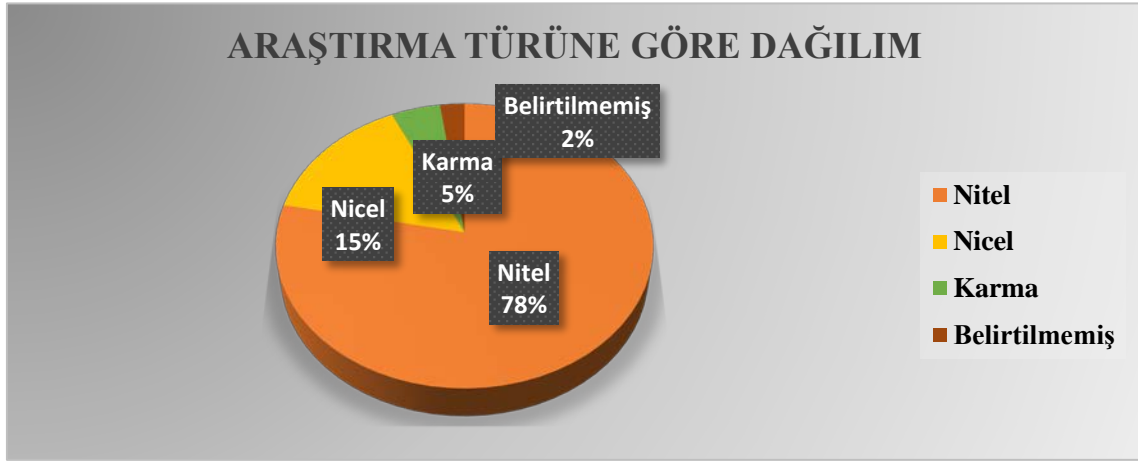
Tablo 4

Sosyal Bilgilerde Edebi Ürün Kullanımıyla İlgili Akademik Çalışmaların Araştırma Türüne Göre Sınıflandırılması

Genel Kategori	Alt Kategori	f	(%)
Yöntem	Nitel	68	78.16
	Nicel	13	14.94
	Karma	4	4.60
	Belirtilmemiş	2	2.30
	Toplam:		87

Şekil 3

Sosyal Bilgilerde Edebi Ürün Kullanımıyla İlgili Akademik Çalışmaların Araştırma Türüne Gösteren Pasta Grafik

Tablo 4 ve Şekil 3'te görüldüğü üzere sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yapılan akademik çalışmaların 68 (%78.16) tanesi nitel, 13 (%14.94) tanesi nicel, 4 (%2.30) tanesi de karma çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. 2 çalışmada ise araştırma türü net olarak ifade edilmemiştir. Yapılan çalışmaların 68 (%78.16) tanesinin nitel araştırma olarak yapılmış olması dikkat çekici bir durum olarak öne çıkmaktadır.

3. 5. Araştırma Desenlerine Göre Dağılım

Sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımını ele alan akademik çalışmalar araştırma desenlerine göre ayrılmıştır. Elde edilen verilere göre araştırma desenleri *Doküman Analizi, Deneysel, Durum Çalışması, Fenomenoloji, Tarama, Belirtilmemiş, Görüşme, Açıklayıcı Sıralı ve Gömülü Desen* şeklinde kategorize edilmiştir.

Tablo 5

Sosyal Bilgilerde Edebi Ürün Kullanımıyla İlgili Akademik Çalışmaların Araştırma Desenlerine Göre Sınıflandırılması

Desen	f	%
Doküman Analizi	47	50.54
Deneysel	14	15.05
Durum Çalışması	13	13.98
Fenomenoloji	7	7.53
Tarama	5	5.38
Belirtilmemiş	4	4.30
Görüşme	1	1.08
Açımlayıcı Sıralı	1	1.08
Gömülü Desen	1	1.08
Toplam:	93	100.00

Tablo 5’te görüldüğü üzere sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yapılan akademik çalışmaların 47 tanesi *Doküman Analizi*, 14 tanesi *Deneysel*, 13 tanesi *Durum Çalışması*, 7 tanesi *Fenomenoloji*, 5 tanesi *Tarama*, 4 tanesi *Belirtilmemiş*, 1 tanesi *Görüşme*, 1 tanesi de *Açımlayıcı Sıralı Desen*, 1 tanesi ise *Gömülü Desene* uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu sonuçlara göre sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yapılan akademik çalışmaların 47 frekans değeri ve %50.54’lük bir oranla *Doküman Analizi* ile yapıldığı görülmektedir.

3. 6. Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılım

Sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili yapılan akademik çalışmalar veri toplama araçlarına göre sınıflandırılmıştır. Araştırma kapsamında incelenen 87 akademik çalışmanın bazılarında birden fazla veri toplama aracı kullanıldığı için toplamda 96 frekans değerine ulaşılmıştır. Elde edilen verilere göre veri toplama araçları *Nicel*, *Nitel* ve *Derleme* olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 6

Sosyal Bilgilerde Edebi Ürün Kullanımıyla İlgili Akademik Çalışmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Sınıflandırılması

Genel Kategori	Özel Kategori	Özel Alt Kategori	f	%
Ölçme Aracı	Nicel	Ölçek	5	5.21
		Anket	4	4.17
		Başarı Testleri	13	13.54
		Görüşme Formu	22	22.92
		Gözlem Formu	1	1.04
	Nitel	Bilgi Formu	1	1.04
		Yaratıcı Yazma	3	3.13
		Literatür tarama	15	15.63
		Çalışma Yaprakları	1	1.04
	Derleme	Belirtilmemiş	31	32.29
Toplam:			96	100.00

Tablo 6’da görüldüğü üzere sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak gerçekleştirilen akademik çalışmalar veri toplama araçlarına göre kategorize edilmiştir. *Nicel* kategoride yer alan çalışmaların 5 tanesinde *Ölçek*, 4 tanesinde *Anket*, 13 tanesinde *Başarı Testi* kullanılmıştır. *Nitel* kategoride yer alan çalışmaların 22 tanesinde *Görüşme Formu*, 1 tanesinde

Gözlem Formu, 1 tanesinde *Bilgi Formu*, 3 tanesinde *Yaratıcı Yazma Formu* kullanılmıştır. 15 tanesi de *Literatür Taraması* şeklinde yapılmıştır. Derleme kategorisinde yer alan 31 çalışmada ise veri toplama araçları açık ve net bir şekilde ifade edilmemiştir.

3. 7. Veri Analiz Tekniklerine Göre Dağılım

Sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili akademik çalışmaların veri analiz teknikleri sınıflandırılmıştır. Araştırma kapsamında incelenen 87 akademik çalışmanın bazılarında birden çok veri analiz tekniği kullanıldığı için 97 frekans değerine ulaşılmıştır. Elde edilen verilere göre veri analiz teknikleri *Nicel Analiz Teknikleri*, *Nitel Analiz Teknikleri* ve *Belirtilmemiş olmak üzere* kategorize edilmiştir.

Tablo 7

Sosyal Bilgilerde Edebi Ürün Kullanımıyla İlgili Akademik Çalışmaların Veri Analiz Tekniklerine Göre Sınıflandırılması

Genel Kategori	Alt Kategori	Özel Alt Kategori	1. Özel Alt Kategori	f	%
Veri Analizi	Nicel Analiz Teknikleri	Parametrik	Anova	3	3.09
			Manova	0	0.00
			Ancova	0	0.00
			T-Testi	15	15.46
			Kolmogorov Smirnov	1	1.03
	Nitel Analiz Teknikleri	Non Parametrik	Mann- Witney U Testi	0	0.00
			İçerik Analizi	37	38.14
			Betimsel Analiz	33	34.02
			Söylem Analizi	1	1.03
			Belirtilmemiş	7	7.79
Toplam:				97	100.00

Tablo 7 incelendiğinde *Nicel Analiz Teknikleri* alt kategorisi kendi içinde *Parametrik* ve *Non Parametrik* olarak ikiye ayrılmıştır. Parametrik testlerden T-Testi 15 çalışmada kullanılırken, *Anova* 3 çalışmada kullanılmıştır. *Non-Parametrik* testlerden olan *Kolmogorov Smirnov* ile 1 çalışma yapılmıştır. Nitel analiz tekniklerinden *İçerik Analizi* ile 37 çalışma yapılırken, *Betimsel Analiz* ile 33 çalışma, *Söylem Analizi* ile 1 çalışma yapılmıştır. 7 çalışmada ise veri analiz tekniğine yer verilmemiştir. Sosyal bilgilerde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yapılan çalışmalarda kullanılan veri analiz teknikleri arasında nitel veri analiz tekniklerinin daha çok kullanıldığı görülmektedir. Araştırma kapsamında incelenen çalışmalardaki veri analiz teknikleri arasında *İçerik Analizi* 37 frekans değeri %38.14 değeri ile en çok kullanılan veri analiz tekniği olurken, 33 frekans değeri ve %34.02 değeri ile *Betimsel Analiz* en çok kullanılan ikinci veri analiz tekniği olarak öne çıkmaktadır.

3. 8. Örneklem Guruplarına Göre Dağılım

Sosyal bilgiler eğitiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak gerçekleştirilen akademik çalışmalar. örneklem guruplarına göre sınıflandırılmıştır. Bu bağlamda incelenen çalışmalar Sınıf düzeylerine göre *Öğrenciler*, *Diğer Katılımcılar*, *Literatür Taraması* ve *Belirtilmemiş* olarak kategorize edilmiştir.

Tablo 8

Sosyal Bilgilerde Edebi Ürün Kullanımıyla İlgili Akademik Çalışmaların Örneklem Guruplarına Göre Sınıflandırılması

Genel Kategori	Özel Kategori	Özel Alt Kategori	f	%
Çalışmalarda Yer Alan Örneklem Gurupları	Öğrenciler	4. Sınıf	9	8.11
		5. Sınıf	6	5.41
		6. Sınıf	8	7.21
		7. Sınıf	12	10.81
		8. Sınıf	4	3.60
	Diğer Katılımcılar	Öğretmen Adayı	12	10.81
		Öğretmen	6	5.41
		Sosyal Bilgiler Öğretim Programları	13	11.71
		Çocuk Edebiyatı Ürünleri	7	6.31
	Literatür Tarama	Edebi Ürünler	10	9.01
		Sosyal Bilgiler Ders Kitapları	15	13.51
		Tez	3	2.70
		Makale	1	0.90
		Bildiri	1	0.90
		Kitap Bölümü	1	0.90
	Belirtilmemiş		3	2.70
	Toplam:			111

Tablo 8’de görüldüğü üzere *Sınıf Düzeyine Göre Öğrenciler* alt kategorisinde 9 çalışmada 4. sınıf öğrencileri, 6 çalışmada 5. sınıf öğrencileri, 8 çalışmada 6. sınıf öğrencileri, 12 çalışmada 7. sınıf öğrencileri, 4 çalışmada ise 8. Sınıf öğrencileri örneklem gurubu olarak alınmıştır. Diğer katılımcılar kategorisinde 12 çalışmada öğretmen adayları, 7 çalışmada öğretmenler örneklem gurubu olarak alınmıştır. *Literatür Taraması* kategorisi altında yer alan özel alt kategorilerden *Sosyal Bilgiler Öğretim Programları* 13 çalışmada, *Tez* 3, *Makale* 1, *Bildiri* 1 ve *Kitap Bölümü* 1 çalışmada örneklem olarak alınmıştır. 3 çalışmada ise örneklem gurubu belirtilmemiştir. Ele alınan çalışmalar arasında örneklem gurupları arasında *Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının* 15 frekans değeri ve %13.51 oranıyla ilk sırada yer aldığı görülmektedir. *Sosyal Bilgiler Öğretim Programları* 13 frekans değeri ve %11.71 oranıyla ikinci sırada yer almaktadır. *Öğretmen Adayları* ve *7. sınıf öğrencileri* ise 12 frekans değeri ve %10.81 değeri üçüncü sırada birlikte yer almaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen veriler, ilgili alanyazında yapılan çalışmalarla birlikte ele alınarak değerlendirilmiş ve birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma kapsamında sosyal bilgilerde edebi ürün kullanımıyla ilgili gerçekleştirilen toplam 87 akademik makale incelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen makaleler *Yıllara Göre Dağılım*, *Edebi Tür*, *Konu Başlıklarına Göre*, *Araştırma Türüne Göre*, *Araştırma Desenlerine Göre*, *Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılım*, *Veri Analiz Tekniklerine Göre* ve *Örneklem Guruplarına Göre Dağılım* kategorilerinde incelenmiştir.

Sosyal bilgilerde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak incelenen makalelerin *Yıllara Göre Dağılımı* 2000 yılından başlayarak 2022 yılı da dahil olmak üzere 23 yıllık bir zaman dilimini kapsamaktadır. Bu zamanda diliminde makale türünde toplam 87 çalışmaya ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre 2000, 2001 ve 2007 yıllarında makale türünde hiç yayın yapılmaz iken 2019 yılı 13 makale ile en çok yayın yapılan yıl olmuştur. Özellikle 2016 yılından sonra yapılan yayınların artmış olması dikkat çekmektedir. Bu durumu 2017 taslak programının yayımlanması ve 2018 yılında uygulanmaya başlayan 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programıyla ilişkilendirmek mümkün görünmektedir. Benzer şekilde Öztürk Demirbaş & Yıldırım (2021) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yapılan çalışmaların 2016 ve 2020 yılları arasında daha fazla olduğu görülmektedir. Bayram (2021) tarafından sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yapılan lisansüstü tezlerin incelendiği çalışmada 2000 yılından 2014 yılına kadar 10, 2015 ve 2020 döneminde ise 11 tez çalışmasının yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Gez & Çınpolat (2022) tarafından yapılan çalışmada elde edilen bulgulara göre en çok tez çalışmasının 2019 yılı içerisinde yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda araştırma kapsamında elde edilen veriler, alanyazındaki çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Araştırma kapsamında incelenen makalelerde en çok kullanılan ve araştırma konusu olarak ele alınan edebi türler içerisinde en çok tercih edilenler sırasıyla *Hikâye/Öykü*, *Biyografi*, *Roman*, *Seyahatname/Gezi Yazısı*, *Masal*, *Anı/Hatırat*, *Şiir*, *Destan*, *Atasözleri*, *Fıkra*, *Makale/Köşe Yazısı*, *Tiyatro/ Geleneksel Türk Tiyatrosu*, *Türkü*, *Efsane* olarak tespit edilmiştir. Hikâye/Öykü 27 frekans değeri ile araştırma kapsamında incelenen makaleler arasında en çok araştırma konusu yapılan edebi tür olmuştur. Gez & Çınpolat, (2022) tarafından yapılan çalışmada en çok kullanılan edebi türlerin sırasıyla Hikâye-Öykü, Karma (birden çok), Roman, Çizgi Roman, Genel Edebi Türler ve Biyografi olduğu görülmektedir. Bayram (2021) tarafından incelenen lisansüstü tezlerde en çok kullanılan ve araştırılan edebi tür Hikâye/Öykü olarak tespit edilmiştir. Öztürk Demirbaş & Yıldırım (2021) tarafından yapılan bibliyografya çalışmasında ise benzer şekilde en çok kullanılan edebi türün Hikâye/Öykü olduğu görülmektedir. Hikayelerin kısa ve özlü bir anlatıma sahip olması, sosyal bilgiler dersinde yer alan kazanımların etkili ve kolay bir şekilde öğrencilere aktarılabilmesine imkân sağlamaktadır. Bu nedenle yapılan akademik çalışmalarda edebi türler arasında hikayelerin daha çok kullanılması dikkat çekici bir durum olarak görülmektedir. Bu durum hikayelerin ders içeriğine uygun olacak şekilde uyarlanabilmesi ve sınırlı ders saatlerinde daha rahat bir şekilde kullanılabilmesi gibi nedenlere bağlı olarak edebiyat temelli sosyal bilgiler yaklaşımında hikayelerin daha çok kullanılan bir edebi tür olarak tercih edildiği şeklinde yorumlanmaktadır.

Sosyal bilgiler öğretiminde edebi türlerin ele alındığı makaleler konu başlıklarına göre değerlendirildiğinde, incelenen çalışmalarda *Görüş Belirlemeye Yönelik*, *Edebi Ürünler ve Sosyal Bilgiler Dersi (Genel)*, *Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Edebi Ürünlerin Yer Alma Düzeyi*, *Program İçeriğinde Edebi Ürünler*, *Akademik Başarıya Etkisi*, *Tutum ve Davranışlara Yönelik*, *Eser İnceleme*, *Literatür Taraması*, *Bibliyografya* gibi konu başlıkları ve kategoriler oluşturulmuştur. *Görüş Belirlemeye Yönelik* olarak yapılan çalışmaların büyük oranda öğretmen adaylarıyla yapıldığı görülmektedir. *Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Edebi Ürünlerin Yer Alma Düzeyi* kategorisinde 6 ve 7. sınıf ders kitapları daha çok incelenmiştir. *Program İçeriğinde Edebi Ürünler* kategorisinde 2005 öncesi programlar 1 çalışmada incelenirken, 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı 9, 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Programı 2, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ise 6 çalışmada incelenmiştir. *Akademik Başarıya Etkisi* alt kategorisinde 14 çalışma yapılmıştır. *Tutum Davranışlara Yönelik* alt kategorisinde değerler eğitimiyle ilgili 18 çalışma yapılmıştır. Değerler eğitimiyle ilgili çalışmaların frekans değerinin yüksek olması, değerler eğitimiyle ilgili yapılan çalışmalarda edebi ürünlerin kullanıldığını göstermektedir. *Eser İnceleme* alt kategorisinde 16 çalışmanın edebi eser incelemeye dayalı olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Sosyal bilgiler derslerinde edebi eserlerin kullanılmasına yönelik çalışmaların fazla olması, sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili farkındalık geliştirildiği şeklinde yorumlanmaktadır. Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünlerin kullanımıyla ilgili yapılan çalışmaların bütüncül olarak ele alındığı çalışmaların ise sınırlı olduğu görülmektedir. Bayram (2021) tarafından ortaya konulan başlıklara bakıldığında “Edebi ürün kullanım

durumları, sözlü ve yazılı edebiyat ürünlerinin kullanımına ilişkin görüşler, öğrencilerin akademik başarısına ve derse karşı tutumuna etkisi” gibi başlıklar öne çıkmaktadır.

İncelenen çalışmaların araştırma türüne göre dağılımında *Nitel*, *Nicel*, *Karma* ve *Belirtilmemiş* olmak üzere dört kategori oluşturulmuştur. Yapılan çalışmaların büyük bir kısmı 68 frekans değeri ve %78,16 değeri ile nitel araştırma olarak gerçekleştirilmiştir. 13 çalışma nicel, 4 çalışma karma olarak gerçekleştirilirken 2 çalışmada araştırma deseni ifade edilmemiştir. Nitel türde yapılan çalışmaların 2017 sonrasında daha çok gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum Covid-19 sonrası ortaya çıkan hayat koşullarının akademik çalışmalar üzerindeki etkisiyle ilişkilendirilmektedir. Gez ve Çinpolat (2022) incelemiş oldukları lisansüstü tezlerin 26 tanesinin nitel, 16 tanesinin ise nicel olarak gerçekleştirildiği sonucuna ulaşımlardır. Bayram (2021) tarafından yapılan çalışmada incelenen tezlerin 13 tanesinin nicel, 7 tanesinin nitel, 1 tanesinin ise karma olarak gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Altay (2020) sosyal bilgiler alanında yapılan makaleleri incelemiş olduğu çalışmada nitel türde 497 çalışmaya, nicel türde 270 çalışmaya, karma türde ise 30 çalışmaya ulaşmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen bulguların alanyazındaki çalışmalarla büyük ölçüde benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Ele alınan makalelerin araştırma desenlerine bakıldığında çalışmalarda doküman analizinin daha çok kullanıldığı görülmektedir. 47 frekans değeri ve %50,54 değeri ile doküman incelemeye dayalı çalışmaların daha çok tercih edilmiş olması dikkat çekicidir. Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürün kullanımına yönelik çalışmaların daha çok edebi eser inceleme, sosyal bilgiler ders kitapları ve sosyal bilgiler öğretim programlarına yönelik olması, edebiyat temelli sosyal bilgiler anlayışının doğal bir sonucu olarak değerlendirilmektedir.

Veri toplama araçlarına bakıldığında sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak yapılan makalelerde nitel veri toplama araçlarının daha çok kullanıldığı görülmektedir. Görüşme formu 22 çalışmada kullanılırken, 15 çalışmada literatür taramasından yararlanılmıştır. Eser, ders kitabı, program inceleme ve edebi ürünlerin kullanımıyla ilgili görüş alma konulu çalışmaların yoğunlukta olduğu makalelerde, nitel veri toplama araçlarının daha çok tercih edilmesi doğal bir sonuç olarak değerlendirilmektedir. Elde edilen bulgular Öztürk Demirbaş & Yıldırım (2021) tarafından ortaya konulan bulgularla benzerlik göstermektedir.

Veri analiz teknikleri arasında en çok kullanılan analiz yöntemlerinin nitel analiz teknikleri olduğu görülmektedir. Nitel analiz teknikleri 78 defa kullanılırken, nicel analiz teknikleri 19 defa kullanılmıştır. Elde edilen bulgular kapsamında incelenen çalışmaların büyük oranda doküman inceleme ve literatür taraması şeklinde gerçekleştirilmiş olması, veri analiz tekniklerinin de içerik analizi ve betimsel analiz gibi nitel analiz teknikleriyle gerçekleştirilmesi sonucunu ortaya çıkarmıştır. Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların 37 tanesinde içerik analizi, 33 tanesinde ise betimsel analiz kullanılmıştır. Nicel veri analiz teknikleri arasında 15 frekans değeri ile en çok kullanılan veri analiz tekniği T-Testi olmuştur. 2017 sonrası yapılan çalışmaların büyük oranda nitel türde gerçekleştirilmiş olmasına bağlı olarak nitel veri analiz tekniklerinin son yıllarda daha çok tercih edildiği değerlendirilmektedir. Bu durum bir yönüyle Covid-19 sürecinde doküman incelemesine dayalı çalışmaların daha çok tercih edilmesiyle de izah edilebilir.

Araştırmaların örneklem gurupları kapsamında *Öğrenciler*, *Diğer katılımcılar* ve *Literatür taraması* olmak üzere kategoriler oluşturulmuştur. Öğrenciler arasında en çok çalışma 12 frekans değeri ile 7. sınıflarda gerçekleştirilmiştir. Bu sonuç sosyal bilgiler derslerinde edebi ürünlerin kullanılmasıyla ilgili çalışmaların uygulama aşamasında sosyal bilgiler programını son kademesindeki 7. sınıfların tercih edildiğini göstermektedir. Diğer katılımcılar kategorisinde en çok çalışma 12 çalışma ile öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması kapsamında *Sosyal Bilgiler Öğretim Programları* 13 çalışmada, *Sosyal Bilgiler Ders Kitapları* 15 çalışmada, *Edebi Ürünler* 10 çalışmada, *Çocuk Edebiyatı Ürünleri* 7 çalışmada araştırma ve inceleme konusu yapılmıştır. Elde edilen bulgular Öztürk Demirbaş & Yıldırım (2021), Gez & Çinpolat (2022) tarafından ortaya konular bulgularla benzerlik göstermektedir.

Bu araştırmada sosyal bilgilerde edebi ürün kullanımıyla ilgili olarak gerçekleştirilen makale türündeki akademik çalışmaların yıllara göre dağılımı, edebi ürün türüne göre dağılımı, konu başlıklarına göre dağılımı, araştırma türüne göre dağılımı, araştırma desenine göre dağılımı, veri toplama araçlarına göre dağılımı, veri analiz tekniklerine göre dağılımı ve örneklem guruplarına göre dağılımı gibi özellikleri incelenmiş ve elde edilen veriler frekans ve yüzde değerleri ile verilerek analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlardan hareketler birtakım öneriler sunulmuştur.

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda ortaya konular öneriler řu şekildedir.

- Bu araştırma kapsamında 2000 ve 2022 yılları arasında yayımlanan makaleler incelenmiştir. 2000 yılı öncesinde yayımlanan makaleler ve diğer akademik yayımlar araştırılabilir.
- Araştırma kapsamında incelenen makalelerde konu edilen edebi türleri arasında Hikâye/Öykü, Biyografi, Roman, Seyahatname/Gezi Yazısı, Masal, Anı/Hatırat, Şiir, Destan, Atasözleri, gibi edebi türlerin öne çıktığı görülmektedir. Bilinen ve çok kullanılan edebi türlerle birlikte diğer edebi türlerle yeni çalışmaların yapılması önerilmektedir.
- Makalelerin büyük bir kısmının nitel araştırma yöntemleriyle yapıldığı görülmektedir. Nicel ve karma türde yapılacak çalışmaların farklı veri toplama araçları, analiz teknikleri ve örneklem guruplarıyla yapılmasının faydalı olacağı düşünölmektedir.
- Çalışmaların konu dağılımına göre ortaya konulan kategorilerin yeni yapılacak çalışmalarda konu seçimine yardımcı olması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkuş, Z. (2006). Sosyal bilgiler öğretiminde destanların kullanımı. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 0(14), 31–48.
- Akyol, Y. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde ocuk edebiyatı ürünlerinin kullanımının öğrencilerin empatik eğilimlerine etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 4(1), 1–14.
- Altay, N. (2020). Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yazılan makalelerin değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 22–35.
- Avaroğulları, M., & Ayılmazdır, H. (2017). Değerler eğitiminde türkiye cumhurbaşkanları ile ilgili anekdotların kullanılabilirliği hakkında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri. *Araştırma ve Deneyim Dergisi (ADEDER)*, 2(2), 99–115.
- Bayram, H. (2021). Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü ve yazılı edebiyat ürünlerinin kullanımı konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(1), 349–369.
- Beldaė, A., & Aktaş, E. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde edebî eser kullanımına ilişkin öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 18(2), 953–981.
- Bilgili, A. S. (2008). *Sosyal bilgilerin temelleri* (2. Baskı). Pegem Akademi.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (15. Basım). Pegem Akademi.
- Calp, Ş., & Mehrali, C. (2019). Küçük kara balık ve küçük prens kitaplarının sosyal bilgiler öğretim programındaki temel beceriler, değerler ve 4. sınıf kazanımları açısından incelenmesi. *3. International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies (ISAS)*, 61–69.
- Cantürk, A., & Yeşiltaş, E. (2022). Sosyal bilgilerde hatıraların kullanılmasının ilişkin öğretmen görüşleri. *Journal of Faculty of Education*, 22(4), 1338–1363.
- Çatak, M. (2021). Değerler eğitiminde fıkraların kullanılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(79), 1218–1234.
- Çelik, A. (2019a). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde kullanılabilecek edebi ürün tasarlama deneyimlerinin incelenmesi. *Turkish Studies Educational Sciences*, 14(5), 2233–2253.
- Çelik, A. (2019b). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının karagöz ve hacivat’a ilişkin anlamlandırmalarının incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(221), 37–49.
- Çelik, A. (2019c). Gezi yönteminin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının başarılarına etkisinin ve gezi yazısı yazmalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 395–413.
- Çelik, A., & Çetin, T. (2019). Sosyal bilgiler dersi öğretiminde evliya çelebi seyahatnamesi’nin kullanımı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2336–2359.
- Çelik, M. E., & Dolanbay, H. (2021). 8. sınıf inkılap tarihi ders kitabının edebi eserler açısından değerlendirilmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 69–81.
- Çelikkaya, T., & Esen, Z. (2017). Değerler eğitiminde atasözü, deyim ve özdeyişlerin sosyal bilgiler programındaki yeri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(9), 35–56.
- Çetin, T., & Hocoğlu, T. (2016). Sosyal bilgiler dersinde 7. sınıf öğrencilerinin evliya çelebi ve seyahatnamesi’ne ilişkin algılarının incelenmesi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken / Journal of World of Turks*, 8(2), 143–161.
- Dağışan, A. (2019). Türkiye cumhuriyeti inkılap tarihi ve atatürkçülük dersinde tarihi günlük kullanımının akademik başarıya etkisi. *EKEV Akademi Dergisi*, 23(78), 21–44.
- Değirmenci Toraman, K., & Memişoğlu, H. (2022). Sosyal bilgiler ders kitaplarındaki edebi ürün ve görsellerin değerler eğitimi açısından incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8(2), 198–217.
- Demir, S. B. (2011). *Sosyal bilgiler öğretim programına göre tasarlanmış hikayelerin etkililiği*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Deveci, H. (2005). Sosyal bilgiler dersinde gazete kullanımı. *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 4(3), 1303–6521.
- Dolmaz, M., & Kaya, E. (2018). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihsel roman kullanımına yönelik öğrenci görüşleri. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 54–67.
- Dündar, Z., & Baysan, S. (2017). Sosyal bilgiler öğretiminde efsanelerin kullanımı. *Turkish Studies*, 12(18), 293–310.
- Er, H., & Şahin, M. (2012). Sosyal bilgiler dersinde “biyografi” kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(1), 75–96.

- Er, H., Ünal, F., & Gürel, D. (2016). Sosyal bilgiler dersinde değer aktarımı açısından sadî şirazî'nin "Bostan" ve "Gülîstan" isimli eserlerinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 225–242.
- Eryılmaz, Ö., & Çengelci Köse, T. (2018). Sosyal bilgilerde edebi ürünler ve değerler eğitimi: küçük prens örneği. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 65-79
- Gez, A., & Çinpolat, E. (2022). Sosyal bilgiler eğitimi alanında edebi ürünlerle ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 51(233), 535–555.
- Görmez, E. (2018). Ortaokul sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan edebi eserler üzerine bir inceleme. *International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(30), 4291–4296.
- Gülersoy, A. E., & Türkal, B. (2020). Oluşturma-geliştirme açısından sosyal bilgiler öğretiminde bir öğretim materyali olarak çizgi poman kullanımı. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 299–326.
- Gülüm, K., & Ulusoy, K. (2008). Sosyal bilgiler dersinde göç konusunun işlenişinde halk türkülerinin kullanılması (örnek bir çalışma). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 112–127.
- Güngör Akıncı, B. A., & Karadeniz, M. (2022). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihî metin ve hikâye kullanarak değerlerin öğrencilere kazandırılması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12(3), 633–641.
- Güven, K. (2006). *Yapılandırmacılık yaklaşımına dayalı işbirlikli öğrenmenin ilköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin erişimi ve tutumlarına etkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- İbret, B. Ü., Avcı, E. K., Karabıyık, Ş., Güleş, M., & Demirci, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlerin öğretiminde edebi ürünlerin kullanımı. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(9), 104–124.
- İlhan, G. O., & Oruç, Ş. (2019). Sosyal bilgiler dersinde çizgi roman kullanımı: teksas tarihi. *Eğitim ve Bilim*, 44(198), 327–341.
- Kandemir, K., & Torun, E. (2020). İstiklal marşı'nın sosyal bilgiler dersi öğretim programı'nda yer alan değerler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi (IJONASS)*, 4(2), 267–284.
- Karagözoğlu, N. (2018). Sosyal bilgiler dersinde vatanseverlik değerinin kazandırılmasında kadın kahramanların yaşam öykülerinin kullanılması. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 4(2), 97–110.
- Kavcar, C. (1982). *Edebiyat ve eğitim*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Kaya, E., & Ekici, M. (2015). Sosyal bilgiler öğretiminde gezi yazılarından yararlanma: gülten dayıoğlu'nun gezi yazıları örneği. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19(1), 87–114.
- Kaymak, B. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının lisans eğitiminde tarihsel roman kullanımına ilişkin görüşleri. *Journal of Innovative Research in Social Studies*, 2(1), 1–15.
- Kaymak, B., & Kocağa, G. (2021). Cumhuriyetten günümüze sosyal bilgiler öğretim programlarının ve ders kitaplarının edebi ürünlere yönelik incelenmesi. *Eğitimde Güçel Yaklaşımlar ve İncelemeler Dergisi*, 1(1), 16–32.

- Kaymakçı, S. (2013). Sosyal bilgiler ders kitaplarında sözlü ve yazılı edebî türlerin kullanım durumu. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 230–255.
- Kaymakçı, S., & Er, H. (2013). Sosyal Bilgiler öğretim programı ve ders kitaplarında biyografinin kullanımı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25).
- Kaymakçı, S., Turgut, T., & Özalp, T. (2021). Sosyal bilgiler öğretiminde çözümlenmeli öykünün kullanılmasına yönelik öğretmen adaylarının görüşleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(4), 2149–3871.
- Kılcan, B. (2016). Sosyal alanlar eğitimi araştırma makalesi ignác kúnos'un kırk dört türk peri masalı adlı eserinin değerler açısından incelenmesi. *Turkish Journal of Education TURJE*, 5(3), 82–94.
- Köç, A., Demirkaya, H., & Ünal, O. (2020). Sosyal bilgiler eğitiminde değerler eğitimi açısından mehmet akif ve safahat. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi International Journal of Social and Educational Sciences*, 7(13).
- Kolaç, E., & Özer, H. (2018). Sosyal bilgiler öğretiminde edebî ürünlerin kullanımı ve değer aktarımındaki katkılarına yönelik öğretmen adaylarının görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2629–2655.
- Küçük, B., Gedik, F., & Akkuş, Z. (2014). Masal kitaplarının 6. sınıf sosyal bilgiler değerleri perspektifinden analizi. *Turkish Studies*, 9(2), 1071–1087.
- Macgowan, T., Guzzetti, B., & Doğanay, A. Ç. (2003). Edebiyat temelli sosyal bilgiler eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(11).
- MEB. (2005). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Milli Eğitim Bakanlığı
- MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Milli Eğitim Bakanlığı
- Mindivanlı, E., Küçük, B., & Aktaş, E. (2012). Sosyal bilgiler dersinde değerlerin aktarımında atasözleri ve deyimlerin kullanımı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 93–101.
- Namlı Altıntaş, İ., Mertol, H., & Çelikkol, O. (2019). Ömer seyfettin hikayelerinin sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerleri aktarmadaki işlevi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(29), 157–171.
- Namlı Başçı, Z., Kayaalp, F., & Meral, E. (2022). Sosyal bilgiler dersinde alternatif bir öğretim süreci: dijital öykülerle öğreniyorum. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1–33.
- Ocak, G., Yazıcı, S., Kisa, Y., & Dönmez, L. (2012). Üstün yetenekli öğrencilerin hikayelerle işlenen sosyal bilgiler öğretimine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi (manisa il merkez örneği). *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 147–170.
- Oruç, Ş. (2009). Sosyal bilgiler 6. sınıf ders kitaplarında edebi ürünler. *TSA*, 13(2), 9–24.
- Oruç, Ş. (2010). Sosyal bilgiler öğretiminde mizah kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 56–73.
- Oruç, Ş., & Aygün, M. (2018). Sosyal bilgiler ders kitaplarında seyahatnameler. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 1(1), 46–45.

- Oruç, Ş., & Erdem, R. (2010). Sosyal bilgiler öğretiminde biyografi kullanımının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarına etkisi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 215–229.
- Özalp, M. T., & Güngör, İ. (2022). 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan destanlarda biz ve ötekinin temsili. *MM-Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 5(2), 27–42.
- Özensoy, A. U. (2022). Sosyal bilgilerde seyahatnamelerin kullanılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(81), 43–60.
- Özkan, S., & Gevenç, S. (2017). Sosyal bilgiler dersinde tarih konularının öğretiminde fıkraların kullanımının akademik başarıya etkisi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(17), 315–333.
- Öztürk, C., Coşkun Keskin, S., & Otluoğlu, R. (2014). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller* (6. Baskı). Pegem Akademi.
- Öztürk, C., & Otluoğlu, R. (2002). Sosyal bilgiler öğretiminde yazılı edebiyat ürünlerini ders aracı olarak kullanmanın duyuşsal davranış özelliklerini kazanmaya etkisi. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15, 173–182.
- Öztürk, C., Tuncel, G., & Oğuz, Ş. (2019). Toplumsal romanların sosyal bilgiler öğretimi amaçları açısından analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1–9.
- Öztürk Demirbaş, Ç., & Yıldırım, A. (2021). Türkiyede edebiyat temelli sosyal bilgiler öğretimi bibliyografyası. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(2), 592–620.
- Palaz, T., Çepni, O., & Kılcan, B. (2019). Sözlü ve yazılı kültür aktarımında sosyal bilgiler dersinin rolüne ilişkin öğretmen görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 629–644.
- Seçgin, F., & Doğan, M. (2019). Sosyal bilgiler dersi ‘ilkçağ uygarlıkları’ konularının öğretiminde hikâye destekli öğretim yönteminin etkililiği. *Turkish History Education Journal*, 8(1), 290–316.
- Seçgin, F., & Kapan, A. (2020). 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında önerilen edebî ürünlerin öğrenme alanlarında yer alan değerler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1480–1498.
- Selanik Ay, T. (2020). Sosyal bilgiler öğretiminde dijital öyküleme ile efsanelerden yararlanma: nitel bir araştırma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(4), 1623–1638.
- Şen, E., & Görmez, E. (2021). Çocuk ve gençlik edebiyatı yapıtlarından farklı disiplinlerde yararlanma (sosyal bilgiler dersi için bir yazınsal okuma önerisi). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 1724–1770.
- Sidekli, S., Tangülü, Z., & Yangın, S. (2013). Sosyal bilgiler öğretimi: öğretmenim bana hikaye anlatır mısın? *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(4), 311–323.
- Şimşek, A. (2004). İlköğretim okulu sosyal bilgiler dersi tarih konularının öğretiminde hikâye anlatım yönteminin etkililiği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 495–509.
- Şimşek, A. (2006). İlköğretim sosyal bilgiler dersinde tarihsel hikâyeye yönelik öğrenci görüşleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 187–202.
- Şimşek Taşı, N. (2021). Evvel zaman içinde adlı eserin sosyal bilgiler değerleri açısından incelenmesi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 53–67.

- Sömen, T., & Metin Göksu, M. (2017). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin derslerinde sözlü ve yazılı edebi ürünleri kullanmaları durumu. *Turkish Studies*, 12(18), 561–576.
- Sönmez, Ö. F. (2014). Atasözlerinin sosyal bilgiler programındaki değerler açısından incelenmesi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 6(2), 101–115.
- Tarhan, M., & Kılıç, F. (2017). Sosyal bilgiler eğitiminde biyografilerle girişimcilik becerisinin kazandırılmasına ilişkin bir inceleme. *International Journal of Field Education*, 3(2), 60–71.
- Temur, S. (2022). Sosyal bilgiler ders kitaplarında gazete ve genel ağ haberlerinin kullanımı. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(7), 657–686.
- Tokdemir, M. A. (2016). Osmanlı devleti'nin kuruluşunun öğretilmesinde tarihsel roman kullanımı: devlet ana romanını okumak. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3), 1469–1486.
- Topçu, E., & Kaymakçı, S. (2018). Sosyal bilgiler öğretiminde menkıbelerin kullanılma durumuna ilişkin öğretmen görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 281–305.
- Tural, A. (2018). Dede korkut hikâyelerinin sosyal bilgiler öğretim programındaki değerler açısından incelenmesi. *Journal of Turkish Studies*, 13(Volume 13 Issue 11), 1337–1346.
- Tural, A., & Şahan, G. (2017). Keloğlan masallarının 4.sınıf sosyal bilgiler programında yer alan değerler açısından analizi. *Journal of Turkish Studies*, 12(28), 737–749.
- Uçarkuş, E., & Bingöl, K. T. (2022). Sosyal bilgiler 4. sınıf öğretim programındaki değerlerin öğretimine yönelik örnek çocuk edebiyatı eserleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(2), 1497–1534.
- Ünal, F. (2012). 2005 sosyal bilgiler öğretim programı öğrenme alanlarıyla ilgili atasözü ve deyimler. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 319–339.
- Ünal, F. (2013). İlköğretim Sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan halk kültürü öğelerinin değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 , 611–644.
- Ünal, O., & Demirkaya, H. (2019). Eğitici çizgi romanın sosyal bilgiler dersinde kullanılmasına yönelik yarı deneysel bir çalışma. *International Journal of Geography and Geography Education*, 40, 92–108.
- Ünlü, İ. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ders materyali olarak edebi ürün kullanımına yönelik görüşleri. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 7(7), 120–136.
- Ünlü, İ., & Ay, A. (2016). Hikayelerle sosyal bilgiler öğretimi. *Alternatif Yaklaşımlarlar Sosyal Bilgiler Öğretimi Eğitimi* (pp. 187–210). Ankara: Pegem Akademi.
- Ünlü, İ., & Kaşkaya, A. (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretmen adaylarının, ek kaynak ve materyal olarak tarihi roman kullanma yeterliklerinin ders planları üzerinden incelenmesi. *Turkish History Education Journal*, 7(1), 69–91.
- Ünlüer, G. (2018). Sosyal bilgiler dersinde kültür öğretiminde türkülerden yararlanma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 581–594.
- Ünlüer, G., & Yaşar, Ş. (2012). Sosyal bilgiler dersinde gazete kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 43–57.
- Yalın, H. İ. (2008). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Nobel Yayınları.

- Yancı, Ü., & Evcı, N. (2021). 2005-2018 sosyal bilgiler öğretim programları ve sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan seyahatnamelerin değerlendirilmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(1), 371–391.
- Yaşar, Ş., & Ünlüer, G. (2011). Sosyal bilgiler dersinde gazete kullanımının dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *İlköğretim Online*, 10(1), 109–120.
- Yeşilbursa, C., & Sabancı, O. (2015). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünlerin kullanımına yönelik görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(36), 19–33.
- Yiğittir, S., & Er, H. (2013). Sosyal Bilgilerde değer eğitiminde biyografi kullanımı. *Milli Eğitim Dergisi*, 43(200), 200–219.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. Baskı). Seçkin Yayınevi.
- Yıldız, A., & Çolak, K. (2022). Orhun kitabeleri'nde yer alan değerlerin sosyal bilgiler dersi öğretim programı değerleri açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20(1), 143–165.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Various tools and materials are used in social studies teaching to increase student success and to reach the attitudes and values outlined in the program goals. One of these tools is literary products used in social studies teaching. To achieve the general objectives of the social studies course, various literary genres such as epic, story, legend, novel, myth, poem, biography, memoir, and drama can be used in social studies teaching (Kaymakçı, 2013). The use of literary products in the social studies course highlights the literature-based social studies teaching approach. The use of literary genres such as epic, legend, story, novel, myth, poem, biography, memoir, and drama in social studies lessons contributes to the realization of educational processes more effectively (Demir, 2011).

In the social studies course, information is shared between different disciplines by using literary products. With the increase in student's knowledge, the development of critical thinking skills, developing multiple perspectives, using language well, developing healthy communication skills, and understanding time and chronology are provided. Making abstract subjects concrete, increases the interest in the lesson (Kaymakçı, 2013). Literary products read during the course not only make the lessons more enjoyable but also increase the children's interest in the lesson (Şimşek, 2006). provides an opportunity.

In this research, articles about the use of literary products in social studies teaching were examined. Bayram (2021); In the studies by Gez & Çinpolat (2021), postgraduate theses related to the use of literary products in social studies teaching were examined. In the study conducted by Demirbaş & Yıldırım (2021), studies such as articles, thesis, papers, and book chapters that deal with the use of literary products in social studies teaching were evaluated with content analysis as bibliography studies. In the related literature, no study has been encountered in which the articles about using literary works in social studies teaching are handled separately and examined. It is expected that this study will provide a holistic perspective on the general situation of the studies on the use of literary products in social studies teaching. In addition, it is expected that social studies teaching will support the use of new literary genres in studies on the use of literary products.

Purpose and Importance

The purpose of this research is to determine the trends of academic studies on the use of literary products in social studies teaching. In this way, it is expected to develop a holistic perspective on the use of literary products in social studies teaching. With this study, in which the literary genres used in social studies education and the contributions of these literary genres to the social studies course are revealed, it is expected that various teaching materials will be developed according to the program objectives.

Method

In this study, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. During the data collection phase, 87 articles published in Turkey between the years 2000-2022 were examined within the scope of the research. The studies examined within the scope of the research were accessed through Google Scholar and Dergipark. Within the scope of the research, only academic studies on tobacco were examined. Research data were analyzed by descriptive analysis method.

Discussion and Conclusion

Within the scope of the research, a total of 87 academic articles on the use of literary products in social studies were examined. The articles examined within the scope of the research were analyzed in the categories of Distribution by Years, Literary Genre, Subject Headings, Research Types, Research Patterns, Distribution According to Data Collection Tools, Distribution According to Data Analysis Techniques, and Sample Groups.

The distribution of the articles examined on the use of literary products in social studies teaching by years covers a total of 23 years, starting from 2000 and including the year 2022. In this context, a total of 87 articles were reached. According to the findings obtained as a result of the research, while there was no publication in the article type in 2000, 2001, and 2007, 2019 was the year with the most publications with 13 articles. These data were obtained by Öztürk Demirbaş & Yıldırım (2021); It is similar to the findings obtained from the studies conducted by Gez & Çinpolat (2022).

Among the literary genres that are most used in the articles examined within the scope of the research and discussed as the subject of research, the most preferred ones are Story/Story, Biography, Novel, Travelogue/Travel Writing, Fairy Tale, Memoir/Memoir, Poetry, Epic, Proverbs, Anecdote, Article/ It has been determined as Column, Theater / Traditional Turkish Theatre, Folk Song, Legend. Story/Story has been the most researched literary genre among the articles examined within the scope of the research with 27 frequency values.

When the situation is examined according to the subject headings of the articles in which literary genres are discussed in social studies teaching, Literary Products and Social Studies Lesson (General), The Level of Inclusion of Literary Products in Social Studies Textbooks, Literary Products in the Program Content, Its Effect on Academic Success, Attitudes and Behaviors Subject headings and categories such as Work Review, Literature Review, Bibliography were created. Among these categories, it is seen that most studies are included in the categories of the Level of Inclusion of Literary Products in Social Studies Textbooks, Studies for Determining Opinions, and Attitudes and Behaviors.

In the distribution of the examined studies according to the type of research, four categories were formed: Qualitative, Quantitative, Mixed, and Unspecified. Most of the studies were carried out as qualitative research with a frequency value of 68 and a value of 78.16%. While 13 studies were quantitative and 4 studies were mixed, the research design was not expressed in 2 studies. Considering the research patterns of the articles discussed, it is seen that document analysis is used more in studies. Studies were carried out in the form of document analysis with 47 frequency

values and 50.54%. It is seen that the most used analysis methods among data analysis techniques are qualitative analysis techniques. Qualitative analysis techniques were used 78 times, while quantitative analysis techniques were used 19 times. Within the scope of the sample groups of the studies, categories such as Students, Other participants, and Literature review were created. Most studies among students were carried out in 7th grade with 12 frequency values. In the category of other participants, most studies were carried out with pre-service teachers with 12 studies.

The suggestions that emerged as a result of the research are as follows. Within the scope of this research, articles published between 2000 and 2022 were examined. Articles published before 2000 and other academic publications can be searched.

It is seen that literary genres such as Story/Story, Biography, Novel, Seyahatname/Travel Writing, Fairy Tale, Memoir/Memoir, Poetry, Epic, and Proverbs, stand out among the literary genres discussed in the articles examined within the scope of the research. It is recommended to conduct new studies with known and widely used literary genres as well as other literary genres.

It is seen that most of the articles were made with qualitative research methods. It is thought that it would be beneficial to conduct quantitative and mixed studies with different data collection tools, analysis techniques, and sample groups.

It is expected that the categories put forward according to the subject distribution of the studies will help the subject selection in the new studies.